

Πολέμαρχος Γεώργιος Καραϊσκάκης, ο ήρωας πρωταγωνιστής του 1821

[Αφιέρωματα / 1821-2021: Ανάσταση του Γένους / Ιστορία](#)

[Παναγιώτης Μυργιώτης, Μαθηματικός](#)

Δεν είναι απολύτως εξακριβωμένος ο τόπος γέννησης του Καραϊσκάκη . Αποτελεί σημείο διεκδίκησης και διαμάχης. Τον θεωρούν τέκνο τους το χωριό Μαυρομμάτι Καρδίτσας ,και η Σκουληκαριά. Άρτας. Η επιτροπή που συνέστησε το Υπουργείο Εσωτερικών το 1927, προκειμένου να επιλύσει το θέμα της γενέτειράς του, κατέληξε στην επίσημη αναγόρευση του Μαυρομματίου ως γενέτειρας του Καραϊσκάκη. Παρ' όλα αυτά το 1997, στα πλαίσια του σχεδίου Καποδίστριας, αποφασίστηκε να δοθεί το όνομα «Γεώργιος Καραϊσκάκης» στον νεοσύστατο δήμο του νομού Άρτας στον οποίο υπάγεται έως σήμερα η Σκουληκαριά και το 2005 με προεδρικό διάταγμα καθιερώθηκε επίσημα στη Σκουληκαριά δημόσια εορτή τοπικής σημασίας, προς τιμή του Καραϊσκάκη, εντείνοντας περαιτέρω τη διαμάχη ως προς τον τόπο γέννησης του ήρωα. Μας φέρει θυμίζει σε παράφραση το αρχαίο :ανδρών επιφανών πάσα γη ,,γενέτειρα.

Το επίθετο του ήρωα είναι σύνθετο από το καράς(=μαύρος, μελαμψός) και το

οικογενειακό όνομα Ίσκος. Γεννήθηκε το 1782 και ήταν νόθος γιος της Ζωής Διμισκή ή Ντιμισκή, από τη Σκουληκαριά, πρώτης εξαδέλφης του αρματολού των Ραδοβυζίων Γώγου Μπακόλα. Η μητέρα του, όταν πέθανε ο σύζυγός της, έγινε καλόγρια (γι' αυτό και του έμεινε η προσωνυμία «ο γιος της καλογριάς»). Για την ταυτότητα του πατέρα του δεν υπάρχει βεβαιότητα. Θεωρείται πιθανότερο ότι ήταν ο αρματολός του Βάλτου Δημήτριος Ίσκος ή Καραΐσκος, από φημισμένη οικογένεια σαρακατσάνικης καταγωγής, που ανέδειξε πολλούς στρατιωτικούς και πολιτικούς. Τα παιδικά του χρόνια ήταν δύσκολα λόγω του οικογενειακού του ιστορικού αλλά και επειδή αναγκάστηκε να ζει μόνος χωρίς την υποστήριξη των γονέων του.. Ήταν φιλόνικος, βλάσφημος και βωμολόχος, χαρακτηριστικά που απέκτησε από αυτά τα δύσκολα παιδικά του χρόνια.

Σε νεαρά ηλικία συνελήφθη από τον Αλή Πασά και φυλακίστηκε. Εκεί έμαθε τα πρώτα του γράμματα. Ακολούθησε στην εκστρατεία του κατά του περίφημου πασά Πασβάνογλου στο Βιδίνιο της Βουλγαρίας, φίλου του Ρήγα Φεραίου. Στη εκστρατεία εκείνη ο Καραϊσκάκης αιχμαλωτίστηκε από τις δυνάμεις του Πασβάνογλου και κρατήθηκε για κάποιο χρόνο. Στη συνέχεια επέστρεψε στην αυλή του Αλή Πασά., μέχρι που λιποτάκτησε και πήγε στον Κατσαντώνη, όπως σημειώνει ο Γιάννης Βλαχογιάννης. Λέγεται πως όταν ο Αλή Πασάς ρώτησε κάποτε τον Καραϊσκάκη τι θα ήθελε να του προσφέρει, εκείνος του απάντησε: «Αν με γνωρίζεις άξιο για αφέντη, κάνε με αφέντη, αν για δούλο, κάνε με δούλο, αν για τίποτα ρίξε με στη λίμνη»

Όταν το καλοκαίρι του 1820 πολιορκήθηκε ο Αλή Πασάς από τα σουλτανικά

στρατεύματα, ο Καραϊσκάκης παρέμεινε μαζί του και αγωνίστηκε υπέρ του. Αργότερα όμως προσχώρησε στους πολιορκητές, αλλά γρήγορα απομακρύνθηκε και από αυτούς.. Κατά τους πρώτους μήνες του 1821 προσπάθησε να εξεγείρει σε επανάσταση κατά των Τούρκων την περιοχή της Βόνιτσας, στην αρχή ανεπιτυχώς διότι οι προύχοντες της περιοχής θεωρούσαν πως δεν ήταν ακόμη κατάλληλος ο καιρός. Στη συνέχεια πήγε στα Τζουμέρκα όπου ύψωσε τη σημαία της Επανάστασης, η οποία διαδόθηκε πολύ γρήγορα στις όμορες επαρχίες και από εκεί στο Μακρυνόρος όπου και συμμετείχε ο ίδιος στις γενόμενες εκεί συμπλοκές.

Ο Καραϊσκάκης από νεαρή ηλικία φιλοδοξούσε να γίνει κάποια μέρα καπετάνιος των Αγράφων και το κατόρθωσε πράγματι το 1821 βοηθούμενος και από τον Γιαννάκη Ράγκο και τους περί αυτόν Βαλτινούς, αναγνωρισμένος ακόμη και από τις οθωμανικές αρχές της Λάρισας. Κάτοχος πλέον των Αγράφων, στην αρχή απέφυγε να προσβάλει τους Τούρκους, υποκρινόμενος υποταγή στον Σουλτάνο. Το 1822 ήλθε σε έντονες προστριβές με τον Γιαννάκη Ράγκο που αξίωνε και αυτός την αρχηγία των Αγράφων. Με την εισβολή των Τούρκων στη Στερεά Ελλάδα (Νοέμβριος 1822) ο Καραϊσκάκης ειδοποίησε από τα Άγραφα τον γέροντα Πανουργιά «ότι διαπραγματεύθηκε προσωρινά με τους Τούρκους να αρχηγέψει στα Άγραφα και έτσι αυτοί να μην έλθουν» ενώ «τα «δικαιώματα» θα τα έστειλε ο ίδιος σ' εκείνους». Έτσι ενωμένοι ο Καραϊσκάκης με τους Στορνάρη και Γρηγόρη Λιακατά, προέβησαν σε συμφωνία με τον Βαλή της Ρούμελης Χουρσίτ Πασά, κερδίζοντας χρόνο και περιμένοντας τα αποτελέσματα των εκστρατειών του κατά του Μεσολογγίου, κατά της Ανατολικής Ελλάδας καθώς και της εκστρατείας του Δράμαλη. Και «αν χρειάζονται στρατιωτική βοήθεια να τους πέμψει» έγραφε τότε ο Καραϊσκάκης. Μετά τη λύση της πρώτης πολιορκίας του Μεσολογγίου (31 Δεκεμβρίου 1822), μέρος του στρατού του Ομέρ Βρυώνη και του Κιουταχή χρειάστηκε από το Αγρίνιο να μετακινηθεί διερχόμενο από τα Άγραφα. Του στρατού αυτού ηγούνταν οι Ισμαήλ Πασάς Πλιάσσας, Ισμαήλ Χατζή Μπέντου και Άγο Βασιάρη. Ο Καραϊσκάκης προκατέλαβε με χίλιους περίπου άνδρες την διάβαση κοντά στον Άγιο Βλάση (Σολοβάκο) και ανάγκασε τους εχθρούς, να οπισθοχωρήσουν στο Αγρίνιο, μετά από πεισματώδη μάχη. Ο ίδιος στη συνέχεια αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τα Άγραφα και να μεταβεί στην Ιθάκη προκειμένου να συναντήσει έμπειρους γιατρούς για την αντιμετώπιση της φυματίωσης από την οποία έπασχε. Οι γιατροί λίγες ελπίδες ζωής έδωσαν στον ήρωα και του συνέστησαν να μείνει στο νησί.

Ο Καραϊσκάκης, νοσταλγώντας τη Ρούμελη και τα Άγραφα, επέστρεψε από την Ιθάκη στο Μεσολόγγι και ζήτησε επίμονα να διορισθεί αρχηγός των ελληνικών πλέον όπλων της επαρχίας των Αγράφων. Αλλά ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος δεν δέχθηκε. Οι άλλοι οπλαρχηγοί είναι υπέρ του. Συμβαίνουν επεισόδια μεταξύ των οπαδών τους και ο Μαυροκορδάτος κατηγόρησε τον Καραϊσκάκη μετά από ομολογία του Κωνσταντίνου Βουλπιώτη, που είχε μεταβεί στα Γιάννενα, ότι: «ο γιος της Καλογριάς είχε στείλει επιστολή στον Ομέρ Βρυώνη με την υπόσχεση να του παραδώσει το Μεσολόγγι και το Αιτωλικό». Έτσι διόρισε επιτροπή προκειμένου να εξετάσει την «αποκάλυψη προδοσίας». Στις 30 Μαρτίου 1824 συστάθηκε η παραπάνω επιτροπή και στις 2 Απριλίου 1824 (σε 3 μέρες) εκδόθηκε προκήρυξη των εγκλημάτων του Καραϊσκάκη. Η επιτροπή κρίνει τον Καραϊσκάκη ένοχο «εσχάτης προδοσίας» άνευ δίκης και στερήθηκε όλων των βαθμών και των αξιωμάτων του και διατάχθηκε να αναχωρήσει από το Αιτωλικό. Έτσι στις 3 Μαΐου 1824 (ανήμερα της έκδοσης της προκήρυξης) ο Καραϊσκάκης με πολλούς οπαδούς του αναχώρησε από το Αιτωλικό και επιχειρώντας ανεπιτυχώς να καταλάβει τα Άγραφα μετέβη στο Καρπενήσι. Στις 27 Μαΐου του ίδιου έτους ζήτησε εγγράφως συγγνώμη από τον Α. Μαυροκορδάτο, που όμως δεν εισακούσθηκε. Τελικά στις 25 Ιουνίου 1824 κατέφυγε στο Ναύπλιο όπου η Κυβέρνηση του αναγνώρισε όλους τους βαθμούς και τα αξιώματά του. Αμέσως μετά την αποκατάστασή του ο Καραϊσκάκης διατάχθηκε από την Κυβέρνηση να εκστρατεύσει στην Ανατολική

Στερεά επικεφαλής 300 μισθοφόρων. Επίσης, χωρίσθηκε και η περιοχή των Αγράφων σε δύο τμήματα και το ανατολικό αποδόθηκε στον Καραϊσκάκη. Έτσι κοντά στα Σάλωνα (Άμφισσα) συγκροτήθηκε το πρώτο ελληνικό στρατόπεδο, ο δε Καραϊσκάκης, που είχε αποκτήσει την γενική εκτίμηση των οπλαρχηγών, εκλέχθηκε από εκείνους «στρατοπεδάρχης απολύτου εξουσίας». Μετά το τέλος του 2ου εμφυλίου πολέμου ο Κωλέττης ενίσχυσε τον Καραϊσκάκη και με άλλους πολλούς Στερεοελλαδίτες από το Μωριά και τη Ρούμελη, εφοδιάζοντάς τον με χρήματα, τρόφιμα και πολεμικό υλικό.

Στις αρχές του Μαΐου του 1825 ο Καραϊσκάκης επανέρχεται στη Στερεά και κατά τα μέσα του καλοκαιριού βρίσκεται σε πλήρη δράση διορισμένος ως γενικός αρχηγός όλων των εκτός Μεσολογγίου ελληνικών στρατευμάτων. Ο Καραϊσκάκης μαζί με τον Τζαβέλλα κατέστρωσαν μεγαλεπήβολο σχέδιο περικύκλωσης από ξηράς όλων των Τούρκων που πολιορκούσαν το Μεσολόγγι, σε συνεννόηση πάντα με τους πολιορκημένους. Το περίφημο εκείνο σχέδιο άρχισε να εκτελείται τμηματικά από τις 21 μέχρι 25 Ιουλίου 1825 χωρίς όμως να ολοκληρωθεί. Επέφερε όμως διακοπή της πολιορκίας.

Στις 17 Ιουνίου 1826 ο Καραϊσκάκης μαζί με πολλούς από εκείνους του μαχητές έφτασε στο Ναύπλιο. Η Επανάσταση ήδη στη Δυτική Στερεά είχε σβήσει και στην Ανατολική μόνο η Ακρόπολη των Αθηνών, η Κάζα και τα Δερβενοχώρια κατέχονταν από τους Έλληνες. Ο Α. Ζαΐμης, πρόεδρος της νεοπαγούς Διοικητικής Επιτροπής, θεώρησε τον «Γιο της Καλογριάς» ως τον αξιότερο στρατιωτικό για την γενική αρχιστρατηγία και τον αναγνώρισε ως αρχιστράτηγο, παρότι είχε παλαιότερα κατατρεχθεί από εκείνον και είχε υποστεί λεηλασία της οικίας του. Στις 19 Ιουλίου 1826 ο Καραϊσκάκης επικεφαλής 680 περίπου ανδρών ξεκίνησε από το Ναύπλιο για την Στερεά στην οποία είχε εισβάλει ο Ομέρ Πασάς (της Καρύστου) και ο Κιουταχής (από Θήβα). Πολύ σύντομα ο Κιουταχής, λόγω της στρατιωτικής δεινότητας του Καραϊσκάκη, βρέθηκε από πολιορκιών σε θέση πολιορκούμενου. Με υπόδειξη του Καραϊσκάκη συγκροτήθηκε στην Ελευσίνα γενικό ελληνικό στρατόπεδο. Στις 5-7 Αυγούστου του ίδιου έτους επήλθε η πρώτη αψιμαχία στο Χαϊδάρι, την οποία ακολούθησαν κι άλλες, φοβούμενος ο Κιουταχής την κατά μέτωπο επίθεση από τα κυκλωτικά πάντα σχέδια του Καραϊσκάκη. Στις αψιμαχίες εκείνες ο Καραϊσκάκης και ο Φαβιέρος διαφώνησαν περί της τακτικής του πολέμου. Όταν όμως ο Κιουταχής κατέλαβε την κάτω πόλη των Αθηνών, ο Καραϊσκάκης ενίσχυσε την φρουρά της Ακρόπολης με περιορισμένο σώμα υπό τον Κριεζώτη που κατάφερε και εισήλθε στις 10 Οκτωβρίου 1826. Τον ίδιο μήνα και 15 μέρες μετά (25 Οκτωβρίου) ο Καραϊσκάκης εκστράτευσε στη Βοιωτία, στη Φθιώτιδα και στη Φωκίδα, απ' όπου και απέκοψε τις τουρκικές εφοδιοπομπές, ολοκληρώνοντας έτσι τον αποκλεισμό του ανεφοδιασμού των Τούρκων.

Προχωρώντας στη συνέχεια στην πολιορκία των πύργων της Δόμβραινας, διέταξε να αρχίσει και η προσβολή των Τούρκων που βρίσκονταν στην πεδιάδα του χωριού (12 Νοεμβρίου 1826). Δύο μέρες μετά μετέφερε το στρατόπεδό του από τη Δόμβραινα και την Κεκόση στη Μονή Δομπού του Αγίου Σεραφείμ και από εκεί στη Μονή του Όσιου Λουκά και στις 18 Νοεμβρίου στρατοπέδευσε στο Δίστομο, έχοντας ολοκληρώσει τις εκκαθαρίσεις σε όλη την περιοχή. Τις κυκλωτικές αυτές κινήσεις αντελήφθη γρήγορα ο Κιουταχής και ειδοποιεί να σπεύσουν σε βοήθειά του ο Μουστάμπεης από την Αταλάντη και ο Κεχαγιάμπεης που βρισκόταν νοτιότερα. Αυτοί ενώνοντας τις δυνάμεις τους έσπευσαν να καλύψουν τα νώτα των Τούρκων που πολιορκούσαν την Ακρόπολη.

Στις 18 Νοεμβρίου 1826 ο επικεφαλής των τουρκαλβανικών σωμάτων Μουστάμπεης στρατοπέδευσε στη Δαύλεια, δίπλα στη Μονή της Ιερουσαλήμ, προκειμένου να διανυκτερεύσει, προτιθέμενος την επομένη να φθάσει στην Άμφισσα μέσω Αράχοβας. Ο Καραϊσκάκης πληροφορούμενος τις κινήσεις και τις προθέσεις αυτές, την νύχτα της 18ης προς 19η Νοεμβρίου, έσπευσε με 560 άνδρες και προκατέλαβε την Αράχοβα, την οποία οχύρωσε με την αμέριστη βοήθεια των κατοίκων. Στις έξι ημέρες που ακολούθησαν (19-24) οι μάχες που δόθηκαν εντός και εκτός της Αράχοβας υπήρξαν συντριπτικές για τους Τούρκους, που από 2.000 που ήταν, μόλις που διασώθηκαν περί τους 300. Στις μάχες εκείνες σκοτώθηκαν και τέσσερις Τούρκοι αρχηγοί σωμάτων: ο Μουστάμπεης, ο αδελφός του Καριοφίλμπεης, ο Ελζάμπεης καθώς και ο Κεχαγιάμπεης. Δυτικά του Ναού του Αγίου Γεωργίου της Αράχοβας, στο τέλος των μαχών, ο Καραϊσκάκης έστησε πυραμίδα από 1.500 κεφάλια Τουρκαλβανών στρατιωτών.

Στη συνέχεια, προβλέποντας πως ο Κιουταχής δεν θα μπορέσει να συνεχίσει την πολιορκία χωρίς ανεφοδιασμό, συνέχισε τις εκκαθαρίσεις των περιοχών της Στερεάς. Αρχές Δεκεμβρίου εισήλθε στο Τουρκοχώρι το οποίο και κατέλαβε ενώ με τα ίδια του τα χέρια σκότωσε τον Μεχμέτ Πασά, τα δε λείψανα του στρατού εκείνου τα κατεδίωξε τη Βουδουνίτσα. Στις αρχές Φεβρουαρίου 1827 ανάγκασε και τον Ομέρ Πασά της Εύβοιας που είχε σπεύσει εναντίον του να παραιτηθεί του αγώνα και να επιστρέψει νικημένος στην έδρα του.

Στις 23 Φεβρουαρίου 1827 ο Καραϊσκάκης επιστρέφει στην Ελευσίνα αφού είχε ελευθερώσει όλη την Στερεά Ελλάδα, εκτός του Μεσολογγίου, της Βόνιτσας και της Ναυπάκτου.

Όταν ο Αρχιστράτηγος Καραϊσκάκης επέστρεψε από την τετράμηνη νικηφόρα

περιοδεία του, έχοντας χίλιους περίπου άνδρες, στην Ελευσίνα, μετέφερε το στρατόπεδό του στο Κερατσίνι στα υψώματα του οποίου έχτισε «ταμπούρια» (μικρές οχυρώσεις) όπου επανειλημμένα δέχθηκε επιθέσεις των Τούρκων, ιδιαίτερα στις 4 Μαρτίου 1827. Τον ίδιο χρόνο 2.000 Πελοποννήσιοι υπό τον στρατηγό Γενναίο Κολοκοτρώνη, τους Πετμεζάδες, Σισίνη κ.ά. οπλαρχηγούς έφθασαν σε επικουρία του Αρχιστρατήγου.

Στις αρχές του Απριλίου του 1827 προσήλθαν και οι, διορισμένοι από τη Συνέλευση της Τροιζήνας (Κυβέρνηση), Κόχραν ως «στόλαρχος πασών των ναυτικών δυνάμεων» και Τσωρτς, ως «διευθυντής χερσαίων δυνάμεων», προκειμένου να συνδράμουν τον Αγώνα. Με τους δύο αυτούς ξένους ο Καραϊσκάκης βαθμιαία περιήλθε σε έριδες, τόσο για την τακτική του πολέμου, όσο και κατά την οργάνωση για την κατά μέτωπο επίθεση. Διότι προσπαθούσαν να εφαρμόσουν τακτικές οργανωμένου στρατού αγνοώντας τις τακτικές των Ελλήνων, την ψυχολογία τους, αλλά και τις μορφολογικές δυνατότητες της περιοχής. Έτσι η ανάμιξη αυτών στις πολεμικές ενέργειες με ταυτόχρονες διαταγές του ενός και του άλλου παρέλυσαν τις διαταγές του Καραϊσκάκη.

Αυτό οδήγησε τον Αρχιστράτηγο να επεμβαίνει προσωπικά μέχρι αυτοθυσίας σε όλες τις συμπλοκές, ακόμη και τις μικρότερες. Αυτό το αντελήφθη ο Κολοκοτρώνης ο οποίος και διαμήνυσε στον Καραϊσκάκη να αποφεύγει τις άσκοπες

αψιμαχίες και ακροβολισμούς για να μη φονεύονται και οπλαρχηγοί τους οποίους «κυνηγά το βόλι». Ο Κολοκοτρώνης του τόνιζε μάλιστα ότι είναι ανάγκη «να σώσει τον εαυτόν του για να σωθεί και η πατρίδα». Ο Καραϊσκάκης όμως έχοντας ατίθασο χαρακτήρα, παρά τις συστάσεις και παρά την κατάσταση της υγείας του αποφάσισε να ανακόψει τους ακροβολισμούς των Τούρκων.

Η επιχείρηση ορίσθηκε να πραγματοποιηθεί τη νύχτα της 22ας προς την 23η Απριλίου 1827, έχοντας συμφωνήσει κανείς να μην ξεκινήσει άκαιρα τους πυροβολισμούς πριν δοθεί το σύνθημα για γενική επίθεση. Το απόγευμα της 22ας Απριλίου ακούστηκαν πυροβολισμοί από ένα Κρητικό οχύρωμα. Οι Κρητικοί προκαλούσαν τους Τούρκους και καθώς εκείνοι απαντούσαν οι εχθροπραξίες γενικεύτηκαν. Ο Καραϊσκάκης, παρότι άρρωστος βαριά, έφτασε στον τόπο της συμπλοκής. Εκεί μια σφαίρα τον τραυμάτισε θανάσιμα στο υπογάστριο. Οι γιατροί που ανέλαβαν την περίθαλψή του γρήγορα κατάλαβαν πως θα πέθαινε. Ο ήρωας μεταφέρθηκε στο στρατόπεδό του στο Κερατσίνι και αφού μετάλαβε των Αχράντων Μυστηρίων, υπαγόρευσε τη διαθήκη του που ιδιόχειρα υπέγραψε. Η τελευταία κουβέντα που είπε στους συμπολεμιστές του, κατά τον στρατηγό Μακρυγιάννη που τον επισκέφθηκε, ήταν «Εγώ πεθαίνω. Όμως εσείς να είστε μονιασμένοι και να βαστήξετε την πατρίδα». Την επομένη στις 23 Απριλίου 1827 ο Αρχιστράτηγος Γεώργιος Καραϊσκάκης υπέκυψε στο θανατηφόρο τραύμα του μέσα στο εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου στο Κερατσίνι, ανήμερα της γιορτής του. Η σορός του μεταφέρθηκε στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στη Σαλαμίνα όπου ετάφη και θρηνήθηκε από το πανελλήνιο. Αναφέρεται πως όταν ο Κολοκοτρώνης έμαθε τον θάνατο του Καραϊσκάκη «κάθισε σταυροπόδι» και μοιρολογούσε σαν γυναίκα.

Μετά το θάνατο του Καραϊσκάκη ανέλαβαν ο Κόχραν με τον Τσώρτς την διοίκηση της διεξαγωγής της μάχης στη πεδιάδα του Φαλήρου όπου και ακολούθησε η ολοκληρωτική καταστροφή του Ανάλατου, στη σημερινή περιοχή Φλοίσβου (Φαλήρου) όπου είχαν οι Τούρκοι παρασύρει τους Έλληνες μέχρι που τους περικύκλωσαν. Ακολούθησε η διάλυση του ελληνικού στρατοπέδου της Ακρόπολης και η ανακατάληψή της και η διάλυση και του στρατοπέδου του Κερατσινίου. Οκτώ χρόνια μετά το θάνατό του (1835) έγινε ανακομιδή των λειψάνων του από τη Σαλαμίνα στον Πειραιά, προκειμένου να ταφούν οριστικά στο σημείο που έπεσε και όπου ήδη είχε ανεγερθεί το μνημείο του. Μαζί με τα οστά του Καραϊσκάκη, στο ίδιο μέρος και μετά από επίσημη τελετή όπου παρέστησαν εκπρόσωποι των πολιτικών, στρατιωτικών και δικαστικών αρχών, ενταφιάστηκαν τα αντίστοιχα λείψανα των υπολοίπων ελλήνων και φιλελλήνων που είχαν σκοτωθεί υπερασπιζόμενοι την πόλη της Αθήνας. Ο ίδιος ο βασιλιάς Όθωνας απότισε φόρο τιμής στο νεκρό του Καραϊσκάκη, εναποθέτοντας πάνω στη λάρνακά του το

Παράσημο του Τάγματος του Σωτήρος ανωτέρου βαθμού το οποίο έφερε, ενώ ανέλαβε και την κηδεμονία των θυγατέρων του πεσόντα ήρωα.

Ο Καραϊσκάκης ήταν γνωστός για τις βωμολοχίες που χρησιμοποιούσε αδιακρίτως• ακόμη και για την οικογένειά του και τον ίδιο. Ιδιαίτερα την περίοδο της Επανάστασης οι ύβρεις που εκτόξευε εναντίον των στρατιωτικών του αντιπάλων, των Μουσουλμάνων εκπροσώπων της Οθωμανικής εξουσίας, δήλωναν την ανατροπή της μέχρι τότε τάξης πραγμάτων, της κοινωνικής ιεραρχίας που βασιζόταν στην ανωτερότητα των Μουσουλμάνων επί των Χριστιανών ζιμμήδων, και το αίσθημα ανωτερότητας που η εθνική ιδέα και η συμμετοχή στην Επανάσταση χάριζαν στους πολεμιστές απέναντι στους μέχρι πρότινος κοινωνικά ανώτερους τους αντιπάλους τους.

<https://bit.ly/3kpLGQA>